

Bruxelles, 12 noiembrie 2019
(OR. en)

13521/19

EDUC 431
SOC 709
EMPL 539

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Delegațiile
Nr. doc. ant.:	13282/19
Subiect:	Concluziile Consiliului privind „Rolul esențial al politicilor de învățare pe tot parcursul vieții în înzestrarea societăților cu mijloacele necesare pentru a aborda tranziția tehnologică și tranziția către o economie verde în sprijinul unei creșteri durabile și favorabile incluziunii”

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor concluzii privind „Rolul esențial al politicilor de învățare pe tot parcursul vieții în înzestrarea societăților cu mijloacele necesare pentru a aborda tranziția tehnologică și tranziția către o economie verde în sprijinul unei creșteri durabile și favorabile incluziunii”, adoptate de Consiliu în cadrul celei de a 3724-a reuniuni a sale, care a avut loc la 8 noiembrie 2019. Concluziile Consiliului vor fi transmise spre publicare în Jurnalul Oficial.

**Concluziile Consiliului privind
rolul esențial al politicilor de învățare pe tot parcursul vieții în înzestrarea societăților cu
mijloacele necesare pentru a aborda tranziția tehnologică și tranziția către o economie
verde în sprijinul unei creșteri durabile și favorabile incluziunii**

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

REAMINTIND contextul politic astfel cum este prezentat în anexa la prezentele concluzii,

RECUNOAȘTE

1. că primul principiu al Pilonului european al drepturilor sociale ¹ afirmă dreptul oricărei persoane la educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții favorabile incluziunii și de calitate pentru a dobândi și a menține competențe care să îi permită să participe deplin la societate și să gestioneze cu succes tranzițiile pe piața forței de muncă;
2. că învățarea pe tot parcursul vieții cuprinde învățarea începând cu educația și îngrijirea timpurie a copiilor și până la perioada după pensionare și include întregul spectru de învățare formală, non-formală și informală, obiectivul acesteia fiind îmbunătățirea cunoștințelor, a aptitudinilor și a competențelor dintr-o perspectivă personală, civică, socială și/sau din perspectiva ocupării forței de muncă. Învățarea pe tot parcursul vieții ia în considerare fiecare individ ca subiect al învățării și îi permite oricui să dobândească cunoștințele relevante pentru a putea participa ca cetățean activ la societatea cunoașterii și la piața forței de muncă, facilitând mobilitatea neîngrădită a cetățenilor europeni;
3. că, date fiind actualele provocări societale și economice, sunt necesare abordări care să motiveze cursanții, societatea și angajatorii, să le stimuleze interesul și să îi înzestreze cu mijloacele necesare pentru a deveni mai proactivi și strategici în a transforma învățarea pe tot parcursul vieții în realitate pentru toți, precum și importanța unei coordonări angajate și sistematice între toate sectoarele de politici relevante în vederea unei puneri în aplicare reușite a politicilor de învățare pe tot parcursul vieții, precum și rolul fundamental al partenerilor sociali în conceperea, punerea în aplicare și succesul acestor politici;

¹ Doc. 13129/17.

4. importanța promovării egalității de șanse în ceea ce privește participarea și accesul la învățarea pe tot parcursul vieții pentru toți cetățenii, indiferent de mediul din care provin, prin recunoașterea și valorificarea cunoștințelor, aptitudinilor și competențelor dobândite anterior și facilitând astfel tranziții continue, multiple și fără întrerupere de la un nivel la altul și de la o formă de educație și formare la alta;
5. rolul-cheie al politicilor de învățare pe tot parcursul vieții în cooperarea europeană în domeniul educației și formării și în programul Erasmus+, precum și importanța acestora pentru sistemul de educație și formare la nivel național, politicile sociale și de ocupare a forței de muncă, precum și pentru angajamentul democratic;
6. rolul învățării pe tot parcursul vieții în înzestrarea persoanelor, societăților și lumii muncii cu mijloacele necesare pentru a aborda tranziția tehnologică și tranziția către o economie verde, contribuind în același timp la incluziunea socială;

EVIDENȚIAZĂ

7. angajamentul Uniunii și al statelor membre față de Agenda 2030 a ONU și față de obiectivele sale de dezvoltare durabilă;
8. noua Agendă strategică 2019-2024 ², care stabilește ca priorități strategice dezvoltarea unei baze economice puternice și dinamice și construirea unei Europe sociale, echitabile, verzi și neutre din punctul de vedere al impactului asupra climei și care pune accent pe politicile de transformare digitală care întruchipează valorile noastre societale și promovează incluziunea; și recunoaște necesitatea accelerării investițiilor în aptitudinile și educația oamenilor, asigurând, totodată, bazele unei creșteri durabile și favorabile incluziunii pe termen lung; necesitatea punerii în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale la nivelul UE și al statelor membre, ținând seama în mod corespunzător de competențele respective și de principiul subsidiarității, luând act totodată de obligația de a se acorda o atenție deosebită problemelor, riscurilor și excluziunii sociale care decurg din inegalitățile și clivajele educaționale;
9. noul concept de „economie a bunăstării”, prin care se urmărește ca procesul de elaborare a politicilor și de luare a deciziilor să se concentreze în jurul oamenilor și bunăstării lor;

² Doc. EUCO 9/19.

REAMINTEȘTE că

10. în concluziile sale privind trecerea la o viziune a unui spațiu european al educației, Consiliul a afirmat că spațiul european al educației ar trebui să fie susținut de o continuitate a învățării pe tot parcursul vieții, de la educația și îngrijirea timpurie a copiilor, continuând cu educația școlară și educația și formarea profesională, până la învățământul superior și la educația adulților, inclusiv învățarea non-formală și informală;

CONSIDERĂ că

11. transformările digitale și tehnologice prin care trec în momentul actual societățile noastre remodelează peisajul economic, lumea muncii și angajamentul civic și, prin urmare, ar putea avea un impact semnificativ asupra coeziunii sociale și a egalității;
12. în elaborarea politicilor europene referitoare la transformarea digitală, politicile în domeniul educației și formării sunt esențiale pentru a asigura bunăstarea și creșterea durabilă în Europa. Investițiile în noi cunoștințe, aptitudini și competențe sunt esențiale pentru sporirea competitivității și a productivității Europei;
13. dezvoltarea tehnologiei, în special a inteligenței artificiale (IA), prezintă un potențial semnificativ de a determina apariția unor noi tipuri de activități economice și civice, competențe, locuri de muncă și servicii. Trebuie dezvoltate politici, instrumente și măsuri eficiente în domeniul educației și formării care să asigure că toți cetățenii dispun de cunoștințele, aptitudinile și competențele necesare pentru a putea participa pe deplin la o societate aflată în schimbare, și care, totodată, să atragă atenția asupra preocupărilor și riscurilor de natură etică pe care le prezintă o eventuală utilizare abuzivă a tehnologiei;
14. transformarea tehnologică determină o creștere a cererii de aptitudini și competențe de nivel înalt, de aptitudini precum capacitatea de adaptare și capacitatea de gestionare a carierei; în schimb, se înregistrează o scădere a cererii de aptitudini de nivel scăzut, care caracterizează locurile de muncă cu sarcini monotone și repetitive. Consecințele acestei transformări se manifestă variabil cât privește timpul, locul și amploarea, dat fiind că anumite sectoare și domenii sunt mai afectate decât altele. O ofertă adecvată de învățare pe tot parcursul vieții și de îndrumare pe tot parcursul vieții poate contribui la reducerea decalajului dintre lucrătorii cu un nivel înalt de calificare și cei cu un nivel scăzut de calificare pe piața forței de muncă;

15. în Europa, recalificarea și perfecționarea populației adulte reprezintă o provocare imensă. Prin urmare, investițiile în competențele de bază și în competențele-cheie sunt mai importante ca oricând. O educație de înaltă calitate favorabilă incluziunii (învățare formală, non-formală, informală sau la locul de muncă) și o abordare cuprinzătoare a dezvoltării competențelor ajută la îmbunătățirea nivelului competențelor de bază și favorizează dobândirea de aptitudini și competențe mai avansate;
16. inegalitățile în ceea ce privește accesul la învățare în rândul adulților și oferta în acest sens rămân o provocare, dat fiind că participarea adulților la activitățile de învățare este în continuare scăzută și că în special adulții cu un nivel slab de calificare au nevoie de sprijin mai susținut pentru a participa la procesul de învățare ³. Ar trebui depuse mai multe eforturi pentru a ajuta persoanele dezavantajate din punct de vedere social să participe la învățarea pe tot parcursul vieții, pentru a le permite să intre, să reentre sau să rămână pe piața forței de muncă și pentru a le sprijini dezvoltarea carierei;
17. schimbările demografice actuale prezintă oportunități și provocări, atât la nivel individual cât și la nivelul societății; în numeroase state membre, ratele scăzute ale natalității și speranța de viață mai ridicată determină o tranziție a societăților către o structură a populației îmbătrânită; ⁴
18. o mai bună recunoaștere a potențialului persoanelor în vârstă și promovarea oportunităților oferite acestora, precum și a posibilităților de participare la societate, chiar și la vârste mai înaintate, contribuie la crearea unor societăți bazate pe coeziune. Învățarea pe tot parcursul vieții reprezintă un factor crucial pentru o îmbătrânire sănătoasă și o participare activă a cetățenilor în vârstă la viața socială și economică;
19. calitatea înaltă, caracterul incluziv și accesibilitatea educației și îngrijirii timpurii a copiilor, a educației școlare de bază precum și activitățile de învățare non-formală reprezintă politici esențiale pentru a veni în întâmpinarea schimbărilor demografice, pentru a asigura că tinerii și copiii beneficiază de cunoștințele, aptitudinile și competențele potrivite pentru viitor, pentru a preîntâmpina riscul de părăsire timpurie a școlii, de sărăcie și de excluziune socială și pentru a garanta o viață împlinită;

³ Monitorul educației și formării, 2018

⁴ Eurostat, 2019: „Structura populației și îmbătrânirea”.

20. există o nevoie urgentă de a promova într-o mai mare măsură egalitatea de gen și de a încuraja accesul egal la educație și formare, mai ales în sectoarele și profesiile în care predomină doar unul dintre genuri. Femeile sunt subreprezentate în sectoarele științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii (STIM) în Europa, mai ales în sectorul digital, sectoare în care participarea femeilor continuă să scadă. Capacitarea femeilor din sectoarele STIM, în special din sectorul digital, este un factor important în dezvoltarea societăților și a economiilor europene ⁵. Educația și formarea pot contribui la reducerea disparității de gen în sectorul digital;

SUBLINIAZĂ

21. necesitatea de a da un impuls puternic politicilor și ofertei de învățare pe tot parcursul vieții, pentru a veni mai bine în întâmpinarea provocărilor unei societăți aflate în schimbare;
22. că eforturile continue de punere în aplicare a Recomandării Consiliului privind parcursurile de actualizare a competențelor reprezintă un pas fundamental către realizarea unor politici eficiente de învățare pe tot parcursul vieții. Cu toate acestea, vor fi necesare eforturi suplimentare și o gamă mai largă de politici și de instrumente pentru a completa aceste demersuri și pentru a extinde oportunitățile către toți;
23. angajamentul față de continuarea dezvoltării ambițioase a spațiului european al educației pentru a transforma Europa în prima societate a învățării la nivel mondial, contribuind la o cultură care încurajează, capacitează și motivează oamenii și societățile să învețe și să inoveze în permanență, la toate nivelurile și în toate formele de educație și formare și în toate etapele vieții;

⁵ Comisia Europeană, 2018: Studiu privind femeile în era digitală.

INVITĂ STATELE MEMBRE

24. să elaboreze abordări strategice care să stimuleze politicile de învățare pe tot parcursul vieții și să recunoască potențialul învățării pe tot parcursul vieții în sprijinul creșterii durabile și favorabile incluziunii și ca răspuns la tranziția tehnologică și tranziția către o economie verde, inclusiv prin:
- (a) dezvoltarea sistemelor de educație și formare într-un mod cuprinzător, pentru a le garanta cursanților parcursuri de învățare și tranziții continue și ușoare;
 - (b) consolidarea echității în educație prin elaborarea de politici care urmăresc promovarea accesului la traiectorii evolutive bine stabilite pentru toți și care evită parcursurile educaționale lipsite de perspective în sistemele de educație și formare;
 - (c) creșterea capacității de reacție a sistemelor de educație și formare pentru a răspunde nevoilor cursanților și a se adapta schimbărilor rapide survenite pe piața forței de muncă și în societate, acordând o atenție deosebită domeniilor care sunt cel mai puternic afectate de schimbările tehnologice și cele mai relevante din perspectiva schimbărilor climatice, precum și necesității urgente de a ne îmbunătăți amprenta ecologică și promovării educației pentru dezvoltare durabilă drept catalizator al inovării, al rezilienței și al acțiunii transformatoare, ținând seama totodată de nevoile diferite și evolutive în materie de cunoștințe, abilități și competențe;
 - (d) sprijinirea unor tranziții ușoare între diferitele niveluri și sectoare ale educației și formării prin facilitarea parcursurilor de învățare alternative, prin oferirea de consiliere, prin încurajarea unor oferte de învățare diversificate și a unor medii de învățare flexibile, prin sprijinirea unor noi metode de învățare și predare la toate nivelurile și în toate formele de educație și formare și prin validarea aptitudinilor și a competențelor indiferent de locul sau de modalitatea în care au fost dobândite, în măsura posibilului;
 - (e) analizarea posibilităților de elaborare a unor parcursuri de învățare flexibile, personalizate și centrate pe cursant și a unei oferte specifice pentru grupurile vulnerabile, în temeiul, de exemplu, al unor abordări modulare și bazate pe rezultatele învățării, care să faciliteze adaptarea învățării la nevoile individuale și profesionale;

- (f) evidențierea importanței dezvoltării continue a competențelor pentru profesori, formatori ai profesorilor, directori de instituții de învățământ, formatori, consilieri de orientare, lucrători pentru tineret, consilieri pe probleme de carieră, astfel încât aceștia să poată asigura dobândirea unor abilități și competențe în scopuri de învățare continuă care să fie accesibile tuturor;
- (g) promovarea schimbului de date și disponibilității datelor relevante pentru a-i înzestra pe cursanți cu mijloacele necesare să gestioneze și să utilizeze datele privitoare la propria învățare și să facă alegeri și să ia decizii în cunoștință de cauză în această privință pe parcursul întregii vieți, în deplină conformitate cu Regulamentul general privind protecția datelor;
- (h) analizarea potențialului IA de a sprijini educația și formarea de înaltă calitate și personalizată și dezvoltarea cunoștințelor, aptitudinilor și competențelor. Aceste eforturi ar trebui depuse acordând o atenție sporită incluziunii și echității prin încurajarea utilizării cu încredere a IA în educație și formare, în vederea identificării provocărilor educaționale și stimulării proceselor de învățare;
- (i) continuarea eforturilor de punere în aplicare a Recomandării Consiliului privind validarea învățării non-formale și informale.

INVITĂ COMISIA, ȚINÂND SEAMA ÎN MOD CORESPUNZĂTOR DE PRINCIPIUL SUBSIDIARITĂȚII, ȘI ÎN STRÂNSĂ COLABORARE CU STATELE MEMBRE:

- 25. să dea un impuls semnificativ strategiilor și politicilor active, eficace și orientate către viitor de învățare pe tot parcursul vieții, în vederea sporirii participării la învățarea pe tot parcursul vieții la toate nivelurile și în toate formele de educație și formare;
- 26. să actualizeze politicile actuale de învățare pe tot parcursul vieții în ceea ce privește eficiența, amplitudinea și grupurile-țintă, pentru a putea răspunde mai bine nevoilor de învățare care apar în urma schimbărilor survenite în societate și în lumea muncii, inclusiv prin dezvoltarea în continuare a spațiului european al educației, prin reflectarea învățării pe tot parcursul vieții în cadrul strategic viitor pentru cooperare în domeniul educației și formării și prin valorificarea oportunităților oferite de Erasmus+, Fondul social european și alte instrumente relevante ale Uniunii;

27. să sprijine inițiative care facilitează investițiile în învățarea pe tot parcursul vieții, inclusiv cooperarea dintre sectorul public și cel privat;
28. să includă utilizarea eficace și integratoare a IA printre domeniile vizate de dezvoltarea în continuare a Planului de acțiune pentru educația digitală și a spațiului european al educației;
29. să intensifice coordonarea eforturilor actuale și viitoare pentru a îmbunătăți interoperabilitatea datelor, de exemplu prin asigurarea accesului la date cu caracter personal privind educația, prin îmbunătățirea schimbului de date privind educația între cursanți, instituții de învățământ și angajatori, evitând totodată suprapunerea eforturilor la nivelul Uniunii, în vederea valorificării potențialului reprezentat de transformarea digitală în concordanță cu Regulamentul general privind protecția datelor;
30. să sprijine politicile naționale care vizează sporirea capacității de răspuns a sistemelor de educație și formare la nevoile în rapidă schimbare ale pieței forței de muncă și ale societății, prin facilitarea și sporirea diseminării și utilizării datelor analitice, previzionale și a datelor de cercetare, inclusiv prin urmărirea parcursurilor absolvenților, precum și a informațiilor privind competențele, pentru a putea avea un impact pe termen lung asupra politicii;
31. să încurajeze realizarea unui important pas înainte către dezvoltarea într-o mai mare măsură a învățării pe tot parcursul vieții prin analizarea oportunităților îmbunătățite de cooperare între nivelurile și sectoarele educației și formării, precum și cu autoritățile relevante (de exemplu, în domeniul social, al sănătății, al migrației) și prin promovarea unor soluții de învățare adaptabile și flexibile vizând perfecționarea și recalificarea adulților, în cooperare cu partenerii sociali, societatea civilă, serviciile publice de ocupare a forței de muncă și alte părți interesate relevante;
32. să promoveze noi sinergii între educație, formare, cercetare și inovare ca stimulent pentru dezvoltarea spațiului european al educației, în special prin intermediul alianțelor între universitățile europene, care joacă un rol important în promovarea învățării pe tot parcursul vieții;
33. să ia în considerare, în cadrul evaluării și actualizării politicilor europene privind validarea învățării non-formale și informale, un concept mai amplu de validare a cunoștințelor, a aptitudinilor și a competențelor, pentru a permite validarea aptitudinilor și a competențelor, indiferent de locul sau de modul în care au fost obținute, în vederea sprijinirii tranzițiilor line și a încurajării parcursurilor de învățare individuale, și fără a aduce atingere competențelor statelor membre în acest domeniu.

CONTEXT POLITIC

1. Rezoluția Consiliului din 27 iunie 2002 privind învățarea pe tot parcursul vieții ⁶
2. Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind consolidarea politicilor, a sistemelor și a practicilor în domeniul orientării de-a lungul vieții în Europa ⁷
3. Rezoluția Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre reuniți în cadrul Consiliului privind o mai bună integrare a orientării de-a lungul vieții în strategiile de învățare de-a lungul vieții ⁸
4. Rezoluția Consiliului privind un plan european reînnoit pentru învățarea în rândul adulților ⁹
5. Recomandarea Consiliului din 20 decembrie 2012 privind validarea învățării non-formale și informale ¹⁰
6. Raportul comun pentru 2015 al Consiliului și al Comisiei privind punerea în aplicare a cadrului strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale (ET 2020) – Noi priorități pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale ¹¹
7. Comunicarea Comisiei privind o nouă agendă pentru competențe în Europa: Să lucrăm împreună pentru consolidarea capitalului uman, a capacității de inserție profesională și a competitivității ¹²
8. Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor) ¹³
9. Comunicarea Comisiei privind Cadrul european de interoperabilitate – Strategie de implementare ¹⁴
10. Comunicarea Comisiei privind consolidarea identității europene prin educație și cultură ¹⁵

⁶ JO C 163, 9.7. 2002, p. 1.

⁷ Doc. 9286/04.

⁸ JO C 319, 13.12.2008, p. 4.

⁹ JO C 372, 20.12.2011, p. 1.

¹⁰ JO C 398, 22.12.2012, p. 1.

¹¹ JO C 417, 15.12.2015, p. 25.

¹² COM(2016) 381.

¹³ JO L 119, 4.5.2016, p.1.

¹⁴ COM(2017) 134.

11. Recomandarea Consiliului din 22 mai 2017 privind Cadrul european al calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și de abrogare a Recomandării Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind stabilirea Cadrului european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții ¹⁶
12. Recomandarea Consiliului din 20 noiembrie 2017 privind monitorizarea parcursului profesional al absolvenților ¹⁷
13. Document de reflecție al Comisiei privind valorificarea oportunităților oferite de globalizare ¹⁸
14. Declarația ministerială de la Lisabona din 2017 privind cea de a 4-a Conferință ministerială a UNECE privind îmbătrânirea, intitulată „O societate durabilă pentru toate vârstele: Realizarea potențialului de a trăi mai mult”
15. Comunicarea Comisiei privind construirea unei Europe mai puternice: rolul politicilor în domeniul tineretului, educației și culturii ¹⁹
16. Comunicarea Comisiei privind Planul de acțiune pentru educația digitală ²⁰
17. Decizia Parlamentului European și a Consiliului din 18 aprilie 2018 privind un cadru comun pentru furnizarea unor servicii mai bune pentru aptitudini și calificări (Europass) ²¹
18. Recomandarea Consiliului din 22 mai 2018 privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții ²²
19. Recomandarea Consiliului din 19 decembrie 2016 privind parcursurile de actualizare a competențelor: noi oportunități pentru adulți ²³; și Concluziile Consiliului din 22 mai 2019 privind punerea în aplicare a Recomandării ²⁴
20. Concluziile Consiliului privind trecerea la o viziune a unui Spațiu european al educației ²⁵
21. Comunicarea Comisiei privind inteligența artificială pentru Europa ²⁶
22. Regulamentul (UE) 2018/1807 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 privind un cadru pentru libera circulație a datelor fără caracter personal în Uniunea Europeană ²⁷

¹⁵ COM(2017) 673.

¹⁶ JO C 189, 15.6.2017, p. 15.

¹⁷ JO C 423, 9.12.2017, p. 1.

¹⁸ COM(2017) 240.

¹⁹ COM (2018) 268.

²⁰ COM(2018) 22.

²¹ JO L 112, 2.5.2018, p. 42.

²² JO C 189, 4.6.2018, p.1.

²³ JO C 484, 24.12.2016, p. 1.

²⁴ JO C 189, 5.6.2019, p. 23.

²⁵ JO C 195, 7.6.2018, p. 7.

²⁶ COM(2018) 237.

²⁷ JO L 303, 28.11.18, p. 59.

23. Concluziile Consiliului din 9 aprilie 2019 „Către o Uniune tot mai durabilă până în 2030” ²⁸
 24. Concluziile Consiliului din 7 iunie 2019 privind viitorul unei Europe cu un grad ridicat de digitalizare după 2020: Stimularea competitivității digitale și economice în întreaga Uniune și a coeziunii digitale ²⁹
 25. Rezoluția Consiliului privind Strategia UE pentru tineret 2019-2027 ³⁰
 26. Concluziile Consiliului privind economia bunăstării ³¹
-

²⁸ Doc. 8286/19.

²⁹ Doc. 8807/19.

³⁰ JO C 189, 5.6.2019, p.1.

³¹ Doc. 13432/19.